

VPR Jaunumi

Jūnijs 2020

Tematiskais izdevums

DEINSTITUCIONALIZĀCIJA VIDZEMĒ

www.vidzeme.lv

Vidzemes plānošanas reģiona izdevums

VIDZEME IEKĻAUJ

DEINSTITUCIONALIZĀCIJA

Šogad, tāpat kā ik gadu, reibinoši zied ievas, saulei pretim savas dzeltenās galvas spītīgi stiepj pienešas, bet vizbulītes rotā mežus kā balts paklājs. Saule joprojām aust austrumos, nedēļā joprojām ir septiņas dienas, arī projekta "Vidzeme iekļauj" īstenošana turpinās. Neapšaubāmi, ka šī brīža situācija pasaulē ietekmējusi mūsu plānus un ieceres, tomēr iespēju robežās projekta aktivitātes turpinās, mācāmies pārvarēt izaicinājumus un meklēt jaunus risinājumus.

2018. gada sākumā, uzsākot darbu projektā, sajūtas bija – uzrofīšu piedurknes un visiem palīdzēšu. Tad nāca atklāsme, ka deinstitutionalizācijas process ir ārkārtīgi sarežģīts, tā ieviešanas galvenais izaicinājums ir salāgot Eiropas Savienības struktūrfondu projekta un ārējo normatīvo aktu prasības ar katra cilvēka individuālajām vajadzībām. Tāpat izradījās, ka iespējas palīdzēt projektā iesaistītajiem cilvēkiem tomēr ir ļoti ierobežotas, jo vidzemnieki pirms deinstitutionalizācijas procesa uzsākšanas nebija aktīvi sabiedrībā balsfītu sociālo pakalpojumu attīstītāji un sniedzēji. Kopīgi ar pašvaldībām meklējām un atradām iespējas, kā pievilināt pakalpojumu sniedzējus, iedrošinājām vietējās organizācijas, kas pakalpojumus attīstīja un turpina attīstīt tepat reģionā.

Daudz pārdomas raisīja arī tas, ka sabiedrība joprojām nesaprot deinstitutionalizācijas procesa jēgu un bieži rēķina tikai absolūtos skaitļos – cik mums izmaksā sniegt pakalpojumus cilvēkiem ar invaliditāti. Sapratām, ka mūsu uzdevums ir parādīt sabiedrības ieguvumus – normāli funkcionējošas ģimenes, tuviniekus, kas var mierīgi strādāt un uzturēt savas ģimenes, cilvēkus, kas ar noteiktu atbalstu paši var strādāt un uzturēt sevi. Nelielu daļu no šī uzdevuma mums izdevās paveikt vēl pirms ārkārtējās situācijas ieviešanas valstī, sniedzot iespēju pašvaldību deputātiem un izpilddirektoriem iepazīt Siguldas novada pašvaldības un biedrību "Cerību spārni" un "Rīgas pilsētas "Rūpju bērns"" pieredzi. Iesākto turpināsim, vien jāpārskata pieejas, kā to izdarīt.

Šobrīd, kad liela daļa sabiedrības piespiedu kārtā esam apguvuši pašizolācijas un "paliec mājās" noteikumus, varam mazliet labāk saprast tos cilvēkus, kuriem tā ir ikdiens viņu vai viņu tuvinieku veselības stāvokļa dēļ. Es ticu, ka, iemācoties sadzīvot ar šodienas izaicinājumiem, mēs kļūsim par iejūtīgāku, pretimnākošāku un atbildīgāku sabiedrību. Vienkārši runājom – mēs kļūsim par labākiem cilvēkiem.

Ina Miķelsone

Projekta "Vidzeme iekļauj"
vadītāja

Deinstitutionalizācija ir pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz cilvēkam ar ierobežotām pašaprūpes spējām nepieciešamo atbalstu, lai cilvēks varētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē. Deinstitutionalizācija ir vērsta uz neatkarīgas dzīves veicināšanu un sabiedrības radīto šķēršļu mazināšanu cilvēku ar invaliditāti pašnoteikšanās, līdzdalības un iekļaušanas iespējām. Cilvēkiem ar invaliditāti ir jānodrošina iespēja vadīt un izvēlēties savu dzīvesveidu un dzīvesvietu, jānodrošina piekļuve pakalpojumiem, ko izmanto pārējā sabiedrība, jāsniedz individuāls atbalsts, ja tāds ir nepieciešams, bet bērniem jābūt iespējai izaugt ģimenē.

Vērts zināt!

Ievadam	2
Iedvesmai	4
Informācijai	8
Pārdomām	36
Noslēgumā	38

Izdevums tiek finansēts Eiropas Sociālā fonda darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitutionalizācija", projekta „Vidzeme iekļauj” (vienošanās par Eiropas Savienības fonda projekta Nr. 9.2.2.1/15/1/003) ietvaros.

Vairāk par projektu: http://www.vidzeme.lv/lv/projekts_vidzeme_iekļauj

Par šī izdevuma saturu atbild Vidzemes plānošanas reģions, un tas neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEDVESMAI

2020. gadu projektā "Vidzeme iekļauj" uzsākām ar diviem vērtīgiem un drosmīgiem pasākumiem – pieredzes apmaiņas braucienu "Kas labāks – zivs vai makšķere?" un konferenci "Inovatīvi sociālie pakalpojumi". Abi pasākumi notika Vidzemes inovāciju nedēļas ietvaros un iezīmēja sociālo jomu kā daļu no iespējas attīstīt inovatīvus, sabiedrībai noderīgus un arī pieprasītus pakalpojumus.

Pieredzes apmaiņas braucienā apmeklēt biedrību "Ceŗību spārni" un sociālo uzņēmumu "RB cafe" aicinājām Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldību deputātus un izpilddirektorus – tos, kuriem jāvirza sociālo pakalpojumu attīstība pašvaldībās.

Savukārt, konference "Inovatīvi sociālie pakalpojumi" bija vērtīga un iedvesmojoša satikšanās starp sociālo pakalpojumu sniedzējiem, NVO, veselības jomas un pašvaldību pārstāvjiem ne vien no Vidzemes reģiona, bet arī no Liepājas, Rīgas un Jelgavas, lai kopā dalītos pieredzē, diskutētu un iedvesmotos ieviest inovācijas sociālo pakalpojumu jomā.

Nelielam ieskatam un iedvesmai – dažas atziņas no pasākumiem.

Guna Kalniņa-Priede

Vidzemes plānošanas reģiona Administrācijas vadītāja

*Šī ir konference par cilvēkmīlestību.
Atcerieties, ka vispirms ir cilvēks un tikai tad infrastruktūra!*

Kaspars Grosu

Digitālās veselības biedrības pārstāvis

*Neviena patiesa inovācija nekad nav sagaidījusi likumu,
sākumā parasti tiek pārkāpts likums.*

Andris Bērziņš

biedrības "Latvijas Samariešu apvienība" direktors

Sociālā dienesta uzdevums - redzēt gan kokus, gan rūpēties par visu "meža" sistēmu. Kāda ir mana novada dzīve, ko viņi "elpo"?

Katra inovācija kādam kādreiz bija sapnis. Nevajag baidīties inovēt, bet ir jāspēj nedefinēt pakalpojuma saturs un lietotāji, citādi, veidojot kaut ko nekonkrētu, ir līdzīgi kā ieiet veikalā un nezināt, vai tev vajadzīgs piens vai kefīrs.

Lai izveidotu "labu" pakalpojumu, tajā jāieliek gan sirds, gan prāts.

Eva Viļķina

biedrības "Cerību spārni" valdes priekšsēdētāja

Atspoguļojot tikai veiksmes, aiz tām pazūd ieguldītais darbs. Sabiedrība uztver, ka visu sasniegt un izdarīt ir viegli un jums neko nevajag. Jābūt līdzsvaram, jāparāda gan ieguvumi, gan darbs, kas aiz tā stāv.

Sniedzot pakalpojumus cilvēkiem ar psihiskiem traucējumiem vai intelektuālas attīstības traucējumiem, vienota ir cieņpilna pieeja. Skatāties uz cilvēku, kas viņam ir nepieciešams.

Mēs sapratām, ka visi jaunieši, arī jaunieši ar smagiem traucējumiem, kuri pie mums nāk, viņi visi var kaut ko darīt, visi var būt noderīgi sabiedrībai.

Mārtiņš Moors

RD Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks, direktora vietnieks, Rīgas Stradiņa universitātes docētājs

Sociālo pakalpojumu attīstība jābalsta pierādījumos par neapmierinātām vajadzībām. Tikai izjūtas par vajadzību nevar būt pietiekams pamats.

Nevajag aizmirst, ka inovācijām jābūt arī finanšu jomā un politikas veidošanā! Tāpat, ja vēlamies pārorganizēt pakalpojuma būtību un inovēt, tad procesā ir jāiesaista 100% visi organizācijas darbinieki – no apkopēja līdz direktoram.

biedrības "Rīgas pilsētas "Rūpju bērns"" valdes priekšsēdētājs

Ja es veidotu dienas centra pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem izejot no tā, kas patīk man, un tā, kas, manuprāt, ir veselīgi un forši, nevis jautājot cilvēkiem, kuriem šis pakalpojums tiek veidots, tad visi dienas centra apmeklētāji katru dienu spēlētu basketbolu. Taču nedomāju, ka šādam dienas centram būtu daudz apmeklētāju. Vai ne?

Latviešiem ir īpatnēja mīlestība pret pakāpieniem, jo visur, kur mēs ejam, ir divi pakāpieni uz augšu vai divi pakāpieni uz leju. Smukumam. Tie divi pakāpieni rada grūfības.

Mums visi ir darbinieki. Mēs esam sociālais uzņēmums, mēs neesam sociālais pakalpojums. Manuprāt, ar to atšķiras sociālais pakalpojums no sociālā uzņēmuma, jo sociālajā uzņēmumā darbinieks nāk uz darbu strādāt. Atbilstoši stundas likmei un nostrādātajām stundām viņš saņem darba algu, un par viņu tiek maksāti nodokļi.

Ja pašvaldība sēžas ar mums pie viena galda un plāno – kur, kā, kāpēc, ko cilvēki darīs pa dienu un visu pārējo –, tad mēs neizslēdzam iespēju iet ārpus Rīgas. Mums jāsaprot, ka pašvaldība grib sadarboties, nevis vienkārši atšūties no problēmas.

Līga Sausiņa

Siguldas novada pašvaldības domes priekšsēdētāja vietniece

“

Tas, ko mēs esam ieguldījuši šajā pakalpojumā (dienas aprūpes centrs bērniem un pieaugušajiem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī specializētās darbnīcas pieaugušajiem ar funkcionāliem traucējumiem), visnotaļ atnāk atpakaļ. Tas nāk atpakaļ caur vecākiem, kuri ir darba tirgū, caur to, ka šīs ģimenes nav pabalstu saņēmēji, bet ir nodokļu maksātāji.

”

“

Ļoti liela vērtība, ko nevar izmērīt naudas izteiksmē, ir tā, ka šo gadu laikā ir izveidojusies savstarpēja uzticēšanās. Uzticēšanās no vecāku puses. Jo tikai tās ģimenes, kurās ir šādi bērni, zina, ka nav viegli no rūpēm par bērnu atkāpties un tās nodot citam. Manuprāt, tā ir ārkārtīgi liela uzticēšanās, kuru biedrība “Cerību spārni” ir šo gadu laikā sev izveidojuši. Tā ir uzticēšanās no pašvaldības puses, zinot, ka pakalpojums ir ārkārtīgi kvalitatīvs.

”

“

Kā vienmēr un kā visur – visu izšķir cilvēki. Tā ir mūsu veiksmē.

”

Uģis Muskovs

SIA “Vidzemes slimnīca” valdes priekšsēdētājs

“

Reizēm mums gribas izdomāt visu pacienta vietā, bet ir jāciema arī cilvēka vēlme vai nevēlēšanās ieteikumus pieņemt.

”

INFORMĀCIJAI

Šajā sadaļā iepazīstināsim ar deinstitucionalizācijas procesa gaitu katrā Vidzemes pašvaldībā.

Aprakstos sniegta informācija par:

- cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem (pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kuras potenciāli var nonākt valsts ilgstošas aprūpes institūcijā un kurām ir noteikta smaga vai ļoti smaga invaliditāte (I vai II invaliditātes grupa)) un bērnu ar funkcionāliem traucējumiem (bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem ir noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs) skaitu katrā pašvaldībā (saskaņā ar VDEĀVK datiem uz 31.12.2019.);
- projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīto cilvēku skaitu un sniegtajiem pakalpojumiem (saskaņā ar projekta “Vidzeme iekļauj” datiem uz 30.04.2020.);
- pašvaldību plānotajiem infrastruktūras risinājumiem sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu nodrošināšanai (saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju un Vidzemes plānošanas reģiona DI plānā noteikto, dati uz 30.04.2020.). Fotogrāfijās fiksētas vietas un ēkas, kurās pašvaldības veido vai veidos sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus.

MADONAS NOVADS

Novadā dzīvo 298 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīts 31 Madonas novada iedzīvotājs, no tiem 14 cilvēki saņēmuši pakalpojumus (speciālistu individuālās konsultācijas) projekta ietvaros – mūzikas un mākslas terapijas, fizioterapijas un citus pakalpojumus.

Plānots, ka patstāvīgu dzīvi Madonas novadā uzsāks 11 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus sociālos pakalpojumus cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem Madonas pilsētā tiek veidots dienas aprūpes centra pakalpojums (skat.attēlu 12.lpp.), bet Liezeres pagastā, ēkā, kurā šobrīd atrodas BJĀAC "Ozoli" tiks veidots grupu dzīvokļa pakalpojums, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki.

Ēkas 2. un 3. stāvā tiks veidots grupu dzīvokļa pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Savukārt, lai rūpētos par bērniem ārpusģimenes aprūpē, tiks reorganizēts esošais BJĀAC "Ozoli", izveidojot 2 atsevišķus pakalpojumus - ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu un jauniešu mājas pakalpojumu.

Plāvē netālu no BJĀAC "Ozoli" būs jaunu dzīvojamo māju, lai nodrošinātu ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.

Līvānu tipa māju pārbūvēs, lai ārpusģimenes aprūpē esošajiem pusaudžiem nodrošinātu jauniešu mājas pakalpojumu.

Novadā dzīvo 111 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 34 bērni, no tiem 13 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – mūzikas, mākslas, smilšu terapijas, fizioterapiju, ārstnieciskās masāžas, Montessori nodarbības, logopēda konsultācijas un citus pakalpojumus. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 5 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, pašvaldība veido pakalpojumu centru, kurā tiks nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un "atelpas brīža" pakalpojums.

Ēkā, kurā šobrīd atrodas Madonas novada Sociālais dienests, plānots veidot sociālās rehabilitācijas centru un dienas aprūpes centru bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī "atelpas brīža" pakalpojumu.

Zigfrīds Gora

Madonas novada domes priekšsēdētāja vietnieks izglītības, kultūras un sociālajos jautājumos

Beidzis LU Vēstures un filozofijas fakultāti un Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāti. Vēsturnieks, pedagogs un deļotājs. Kopš 2017. gada Madonas novada priekšsēdētāja vietnieks izglītības, kultūras un sociālajos jautājumos, aktīvi līdzdarbojas deinstitucionalizācijas procesa īstenošanā Madonas novada pašvaldībā.

“ **Mans personīgais politiskās līdzdalības piemērs ir kā apliecinājums mūsu demokrātijas iespējām, kad vienkāršs skolotājs var kļūt par pietiekami augsta ranga amatpersonu. Protams, tam ir nepieciešamība ticēt, gribēt un rīkoties.** ”

Kāda bija Jūsu pieredze jautājumos, kas skar cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem, pirms sākt pildīt priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumus sociālajos jautājumos?

Man pašam ģimenes lokā nav cilvēku ar invaliditāti, bet, kad biju Meirānu Kalpaka pamatskolas direktors, tad, manuprāt, Madonas rajonā biju pirmais direktors, kurš skolā izveidoju speciālo klasi.

Varētu būt nepopulārs lēmums ap 2000. gadu. Kas Jūs motivēja šādi rīkoties?

Bija divi apsvērumi. Viens bija brīdis, kad uz pirmo klasi gaidījām desmit skolēnus, bet atnāca mazāk. Izrādījās, ka daļiem vajadzīga speciālā programma. Viņš aiziet prom no vides, kurā viņš dzīvo. Tad radās jautājums – kāpēc viņš nevar dzīvot šeit pat? Jo principā pirms tam jau nejutām, ka šie bērni būtu kaut kādā veidā citādi. Kāpēc tagad viņiem jābrauc prom? Bet viņiem taču ģimene un draugi ir te. Otrs apsvēruma bija skolas izdzīvošana. Skolā audzēkņu skaits samazinājās, un bija jādomā, kā noturēt skolēnus.

Tad radās iespēja integrēt viņus parastā skolā. Tas mani ļoti uzrunāja, jo šie bērni ir līdzvērtīgi, līdztiesīgi visiem pārējiem. Mēs ļoti daudz kontaktējāmies ar biedrības Apeirons pārstāvjiem, jo man nebija pieredzes, nezinājām, ko un kā vajag pielāgot. Atradām logopēdu un pedagogu speciālajai klasei. Sākumā bija drusku bijība no pedagogiem par to, kā nu būs ar viņiem, jo vienā klasē koncentrējās desmit līdz divpadsmit bērni, bet vēl šobrīd speciālā klase tur ir.

Jūsaprāt, kāda ir sabiedrības attieksme attiecībā pret cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām? Vai sabiedrība nedzīvo tādā kā sev ērtā burbulī?

Attieksme ir neitrāla. Paldies Dievam, ka nav negatīva, bet principā cilvēki nezina par šo cilvēku vajadzībām, jo viņi šos cilvēkus ikdienā nesatiek. Vēl vairāk, es gribētu teikt, ka **mēs runājam nevis par cilvēkiem, kuriem vajadzīgs sociālais atbalsts, bet runājam paši par sevi. Tas ir tas absurdaķais. Kāds mums liek pamanīt šos cilvēkus. Un mēs sākam domāt, vai viņi gadījumā netraucēs mums dzīvot tagad?** Mēs nerunājam par viņiem, bet mēs runājam par sevi, kuriem dzīve ir sakārtota un nav šo problēmu. Tad, kad viņi būs mums blakus, kad viņi būs dienas gaismā, tad mēs noteikti tā īsti sapratīsim, kā mēs katrs reaģējam. Pie tā mums visiem ir jāstrādā.

Vides pieejamības ziņā cilvēki ir izauguši, visi saprot, ka cilvēkam ratiņkrēslā ir jātiek no mājas ārā, veikalos un skolās.

Kā ar attieksmi pret cilvēkiem, kuriem ir garīga rakstura traucējumi?

Lielākais uztraukums ir par grupu dzīvokļa pakalpojumu izveidi. Arī deputāti bija atturīgāki. Sākumā grupu dzīvokļi bija plānoti pilsētā. Man personīgi tas neradītu problēmas, ka viņi ir pilsētā, bet kā no pilsētas izņēmām ārā, tā guvām lielāku atbalstu. Ozolos gan arī ir cilvēki. Iedzīvotājiem ir neziņa, kā būs sadzīvot ar grupu dzīvokļu iemītniekiem, bet paši teica, ka sākumā tā bija arī ar jauniešiem.

Attieksme. Kādam nav vispār nekādas. Skolā skolotāji nerunā par šo sociālo grupu, par kuru būtu īpaši jāiestājas. Tas paliek ģimeņu līmenī, kaut kur arī pašvaldībās. Šobrīd deinstitutionalizācija liek mums runāt par šiem cilvēkiem un atbalstu.

Februārī Jūs piedalījāties projekta “Vidzeme iekļauj” pieredzes apmaiņas braucienā, kur viesojāties biedrībā “Cerību spārni” un “Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”” kafejnīcā “RB Cafe”. Vai pēc brauciena radās kādas atziņas vai pārdomas par sociālo pakalpojumu izveidi Madonā?

Mēs DI neiekļāvām specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bet mums tādas būs. Vispirms jāpabeidz DI projekti – grupu dzīvokļi un dienas centrs, bet manā galvā tās ir ieplānotas. Jādod prasmes un jēga šiem cilvēkiem dzīvot. Es nelemšu par to, kādam saturam jābūt pakalpojums, bet man jādod šis atbalsts pakalpojumu veidošanai.

Kādu atbalsta sistēmu Madonas pašvaldība veido ģimenēm, kurās aug bērni ar funkcionāliem traucējumiem?

Mums ar funkcionāliem traucējumiem ir vairāk nekā 100 bērnu. Mēs šobrīd piedāvājam rehabilitāciju pie pašvaldības speciālistiem, un to, ko nevaram nodrošināt, tam piesaistām biedrību “Mēs saviem bērniem”. DI ietvaros veidojam dienas aprūpes centru un rehabilitācijas centru bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Veidosim arī pakalpojumu “atelpas brīdis”, kurš būs dienas centrā.

Kas Jūs darbā iedvesmo?

Līdzīgi domājoši cilvēki. Arī jūsu komanda. Šādām idejām atbalsts ir vajadzīgs, ir svarīgi redzēt, ka neesi viens.

Daļā ēkas, kurā šobrīd atrodas Diakonijas dienas atbalsta centrs "Baltā ūdensroze", tiks veidots dienas aprūpes centra pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

VALMIERAS PILSĒTA

Valmieras pilsētā dzīvo 302 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 53 pašvaldības iedzīvotāji, no tiem 19 cilvēki saņēmuši mākslas terapijas pakalpojumus (speciālistu individuālās konsultācijas), bet 11 cilvēki sākuši izmantot grupu dzīvokļa pakalpojumu.

Patstāvīgu dzīvi Valmieras grupu dzīvoklī uzsākuši arī 5 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri iepriekš saņēmuši ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Lai varētu nodrošināt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus, pašvaldībā 2019. gada augustā durvis vēris grupu dzīvokļa pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kurā vienlaicīgi pakalpojumus var saņemt 16 cilvēki.

Dažādu sociālo grupu kopdzīvojamā ēka, kurā pieejams arī grupu dzīvokļa pakalpojums.

Valmieras pilsētā dzīvo 141 bērns ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 67 bērni, no tiem 37 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – mūzikas, mākslas, smilšu terapijas, fizioterapiju, ārstnieciskās masāžas, Montessori nodarbības, logopēda konsultācijas un citus pakalpojumus, bet 1 bērns projekta ietvaros apmeklējis dienas aprūpes centru. Tāpat 8 bērni, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, saņēmuši sociālās aprūpes pakalpojumus, viena ģimene izmantojusi iespēju saņemt arī “atelpas brīža” pakalpojumu.

Plāvē pie pansionāta "Valmiera" taps daudzfunkcionālais pakalpojumu centrs, nodrošinot pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, Valmierā tiek veidots daudzfunkcionāls pakalpojumu centrs, kurā tiks nodrošināti sociālās rehabilitācijas un dienas aprūpes centra pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī specializēto darbnīcu un dienas aprūpes centra pakalpojumi cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Inga Brente Mieze

Latvijas Samariešu apvienības Sociālo pakalpojumu centra "Vanags" vadītāja

Beigusi Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolu "Attīstība", iegūstot gan sociālā darbinieka un sociālā pedagoga kvalifikāciju, gan maģistra grādu sociālajā darbā, specializējoties institūciju vadībā. Paralēli sociālajai jomai vada ģimenes uzņēmumu, darbojoties tajā gan kā vadītāja, gan lietvede, gan grāmatvede. Mamma diviem burvīgiem bērniem. Ļoti patīk lasīt, izziņāt visu jauno, mācīties, vērot saulrietu un vienkārši būt – būt pašai un kopā ar saviem mīļajiem. Kopš 2019. gada augusta strādā Latvijas Samariešu apvienības Sociālo pakalpojumu centrā "Vanags", nodrošinot tā vadību un sociālā darba veikšanu.

“ *Mēs nespējam darīt lielas lietas, vienīgi mazas lietas ar lielu mīlestību. /Māte Terēze/* ”

Nu jau gandrīz gadu esat Valmieras grupu dzīvokļa pakalpojuma vadītāja. Vai Jūsu priekšstats par grupu dzīvokļa pakalpojumu ir mainījies, salīdzinot ar laiku, kad sākāt šeit strādāt?

Tā kā man bija tas gods šo grupu dzīvokli veidot, būt klāt tā veidošanā no pašiem pirmsākumiem, tad nevarētu teikt, ka mans priekšstats par šī pakalpojuma formu ir mainījies. Redzams tikai tas, ka tomēr šī pakalpojuma sniegšanas veids daudzās institūcijās atšķiras. Tas gan, manuprāt, vairāk atkarīgs no katra darbinieka uztveres par to, kā tam būtu jādarbojas un kā jāstrādā. Personīgi man šis pakalpojums vienmēr ir licies kolosāls. Manuprāt, šeit ir jābūt tai vietai, kur personas ar garīga rakstura traucējumiem (arī ar psihiskiem traucējumiem) beidzot var un drīkst paši noteikt savu dzīvi.

Darboties un organizēties tā, kā paši to uzskata par sev atbilstošāko un vēlamāko. Darbinieku pienesums šeit ir tikai sadzīves/darba prasmiju attīstīšanā/pilnveidošanā, apgūšanā un raudzīties, lai grupu dzīvokļos dzīvojošie, organizējot savu ikdienu, nepadraud sevi vai citus.

Vai ir mazinājušies kādi stereotipi par grupu dzīvokļa pakalpojumu vai cilvēkiem, kuri šeit dzīvo?

Man nekad nav piemītusi tāda izteikta stereotipiska domāšana, varbūt tamdēļ man šobrīd ir vieglāk strādāt. Neesmu nekad domājusi, ka personas ar garīga rakstura traucējumiem nevarētu, piemēram, strādāt vai pilnībā būt atbildīgas par saviem lēmumiem vai dzīvi. Vairāk raugos uz to reāli – ir konkrētas personas, kas kaut ko nevar, ir, kas var. Ja nevar, tad reāli zinu kāpēc, nevis pieņemu to kā "tautas mītu".

Vai šajā laikā ir mainījies redzējums par to, kādam jābūt cilvēkam, kurš vēlas strādāt grupu dzīvokļa pakalpojumā?

Runājot par darbiniekiem, es ļoti augstu vērtēju visus, kas strādā un strādāja mūsu grupu dzīvoklī. Augsti vērtēju arī lēmumu aiziet, vienalga kādu iemeslu dēļ. Ar personām ar garīga rakstura traucējumiem var strādāt tie, kas vēlas to darīt, nevis tie, kas piespiedu kārtā katru dienu nāk uz darbu sapūtušies, jo atkal ir jābūt tajā darba vietā, kas pašam nepatīk, neliekas mērķtiecīgs un nodevīgs, vai vienkārši jūt, ka tā nav viņa lieta. Manuprāt, ir jātic vispirms tam, ko tu dari, jo, ja ir savādāk, tad neredzu jēgu no tāda darba. Darbiniekiem viennozīmīgi ir jābūt zinošiem un zināšanas par šo pakalpojumu iegūt gribošiem.

Vai strādājot ar cilvēkiem, kuriem ir garīga rakstura traucējumi, ir gadījušies kādi pārsteigumi?

Runājot par pārsteigumiem – tie taču mums visiem ir katru dienu, vai ne? Nevēlos lietot vārdu "pārsteidz". Drīzāk ir bijuši gadījumi, kad esmu guvusi pārlicību, ka ieguldītais darbs nes augļus, vai arī to, ka kaut kas jāmaina, lai darbotos efektīvāk. Esmu gandarīta, redzot, cik jauniešos ir daudz potenciāla, cik daudz viņos ir gribasspēka, degsmes un aizrautības. Mani priecē ik dienas dzirdēt kādas jaunas idejas no grupu dzīvokļos dzīvojošajiem. Jau no sākta gala darbs ir individuāli mērķēts un balstīts uz viņu pašu pašiniciatīvu. Uz viņu resursiem un to, lai katrs no viņiem spētu tos saredzēt un prast pielietot ikdienā.

Vai Jums ir kādi ieteikumi, ko vēl būtu nepieciešams paveikt, lai cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem dzīve kļūtu pilnvērtīgāka?

Esmu jau vairākkārt pozicionējusi savu viedokli par to, kā, manuprāt, būtu visefektīvāk strādāt grupu dzīvokļu veidolā. Mums ir jāattīstās līdz tam līmenim, kad spējam diferencēt šo pakalpojumu – gan personu ar intelektuālās attīstības traucējumiem un psihiskajiem traucējumiem izpratnē, gan šo traucējumu smaguma pakāpju izpratnē, par pamatu ņemot individuālu pieeju katrai personai. Pilnvērtīgas dzīves viens no pamatakmeņiem ir spēja funkcionēt pēc iespējas patstāvīgāk. Arī es, strādājot grupu dzīvokļos, kā primāro pozicionēju to, ka šiem jauniešiem viss ir jādara pašiem. Un viņi arī dara! Mums ir jābūt pieejamiem, lai sniegtu atbalstu, attīstītu kādas prasmes un iemaņas, bet ne dēļ tā, lai rīkotos un darītu viņu vietā (protams, ir jāpalīdz, ja tas nepieciešams, bet vairāk verbāli). Pat neraugoties uz to, ka mums liekas, ka varbūt viņi dara nepareizi. Nav jau īsti tāda pareiza vai nepareiza – ir tikai tas, kā tu kaut ko konkrētu dari. Uz Rīgu var aizbraukt pa simtiem ceļu, bet galamērķis mums visiem būs sasniegts, neraugoties uz to, pa kuru ceļu mēs braucam. Līdzīgi ir arī pie mums – mēs katrs braucam pa savu ceļu un ar savu "bagāžu" uz vienu mērķi (patstāvīga dzīve). Cik ātri mēs katrs sasniegsim mērķi, ir atkarīgs no mūsu pašu izvēlēta ceļa. Tas reizēm var būt bedrains, līkumots, akmeņu pilns, bet var būt arī ātrgaitas šoseja. Mūsu uzdevums ir pavadīt šajā ceļā un varbūt palīdzēt izvairīties no akmeņiem, bedrēm un nevajadzīgiem līkumiem. Taču galvenais ir braukt!

Ko domā un kā jūtas cilvēki, kas dzīvo grupu dzīvoklī? Palūdzām uzrakstīt mums vēstuli.

Labdien Vidzeme!

Kopš es esmu grupu dzīvoklī, mana dzīve ir mainījusies uz labo pusi. Es jūtos labi šeit. Esu iemācījusies dažas jaunas un noderīgas lietas. Kā piemēram ēst gatavošana, veļas mazgāšana un telpu uzkopšana. Man ir šeit daudz draugu uz kuriem var pajauties un viņi nepievils tevi. Liels paldies Jāsaka mūsu vadītājai Ingai kura man pamācīja un palīdz grūtos brīžos. Ja dabūtu darbiņu veselībai piemērotu. Tad laime būtu pilnīga. Liels paldies vecākiem, kuri mani joprojām atbalsta un dod padomus pa telefonu un arī apciemo. Tas ir arī viss, ko varu pateikt pa savu dzīves mainīšanu.

Saīdzinot ar iepriekšējo dzīvesvietu, tagad esmu cilvēcīgos apstākļos. Mācos cept kūkas, pīrāgus. Sen nebiju krāsojusi olas Lieldienās. Iemācījos "saprasties" ar veļasmašīnu. Pateicoties tam, ka tagad man ir arī darbs, cenšos veidot uzkrājumus, lai varētu iegādāties lietas kas nepieciešamas patstāvīgai dzīvei. Esmu spērusi pirmos solīšus veselības labā. Mācos apgūt to ko nesaprotu datorā.

Parmaiņas manā dzīve

Valmierā grupu dzīvoklī 1 Novembris Pansionāts Man pienagas Župas Virtuve Rujas Pansionāts Veļas mazgātājs Patikami šis jakalpojums Patikami labi az tehniku Šajā Pakalpojums kuriem līdzekļiem kuri patik dzīvojo projekta ļoti pārdomāts ir Par inventūru higienas.

Sāka aprast ar to ka pašam jāprot Plānot sava ikdienu. Cenšos gatavot sev ēdienu. Iemācījos mazgāt veļu. Arī istabu cenšos turēt kārtībā. Strādāju.

Nu ko lai saka – Jūtos debešķīgi. Dzīve ir izmainījusies par 180° Saule gan, joprojām lec tāpat, austrumos, bet spīd un silda pavisam savādāk – mierīgi, mīlīgi, maigi... Brīnišķīga sajūta mosties no rīta ar apziņu, ka tevi mīl, ka esi kādam svarīgs un nozīmīgs. Vispār vārdos to grūti izteikt. Vēl tikai piebilstīšu, ka esmu ārkārtīgi pateicīgs, ka ir tāda iespēja – būt te.

Bezgala pateicīga par doto iespēju padzīvot komfortabli un skaisti.
Par palīdzību dabūt darbu.
Šeit dzīvojot es saku justies aizsargāti.
Lai dot mums Dievs visiem speku, pacietību un izturību.

Pagājušā gada novembrī sāku dzīvot atkal Valmierā grupu dzīvoklī. Patīkami pārsteidz šis pakalpojums ar labi izremontētām telpām, mēbelēm un pat sadzīves tehniku. Šajā pakalpojumā pat iekļauti aprūpētāju pakalpojumi kuriem tie nepieciešami. Ļoti padomāts, lai iemītnieki šeit ērti justos. Pakalpojumā iekļaujas izmaksas par telpu uzkopšanas inventāru, higiēnas preces. Dzīvošana šajā projektā ir ideāls variants kā uzsākt patstāvīgu dzīvi cilvēkiem ar invaliditāti un zemiem ienākumiem.

“Vidzemes Plānošanas Reģionam”,
Kopšs 2019. gada 1. novembra, dzīvoju “Grupu dzīvoklī “VANAGS””,
pirms tam nu ceru ka savā 1. un vienīgajā pansionātā VSAC
“Vidzeme”, filiālē “Rūja” Rūjienas nov. No pansionāta “Rūja” mēs šeit
esam 4 cilvēki...
Pansionātā sastapu arī iemītniekus ar pansionātus mainījušus daudz
reiz neoficiāli “piešķiramu titulu”.
Šeit sākām rītus ar brokastu putras vārīšanu. Patlaban maltītes gatavo
mana jaunā draudzene. Zupas virtuvē saņemu sev un viņai pusdienu
porcijas, dažreiz(kārt) maizi un iepriekšējā dienā tur pagatavoto.
Saņemu Krīzes stāvokļa, Apkures pabalstus. Ir Trūcīgās personas
statuss. Līdz mūža beigām jādzer zāles kuras izraksta ārsts – speciālists.

Tas gars, kas mīt manī, radis sirds mieru, Dieva Dēla Jezus Kristus, svētā
gara, trīsviņībā, atdota netikai par pasauli, bet ar par mani.
Sirds prāta, kristietis!

ALŪKSNES NOVADS

Novadā dzīvo 176 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīts 31 Alūksnes novada iedzīvotājs, no tiem 1 cilvēks projekta ietvaros saņēmis pakalpojumus (speciālistu individuālās konsultācijas).

Plānots, ka patstāvīgu dzīvi Alūksnes novadā uzsāks 3 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Novadā tiks veidots grupu dzīvoklis cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki, kā arī dienas aprūpes centra pakalpojums un specializēto darbnīcu pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Kārķļu ielā 5, kur šobrīd ir zaļa pļava, uzbūvēs moduļu mājas, lai nodrošinātu grupu dzīvokļa pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Novadā dzīvo 62 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 43 bērni, no tiem 22 bērni projekta ietvaros saņēmuši tādas sociālās rehabilitācijas pakalpojumus kā kanisterapija, fizioterapija un ārstnieciskās masāžas. 5 bērni, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, saņem sociālās aprūpes pakalpojumus. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 2 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, pašvaldība veido pakalpojumu centru, kurā tiks nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un dienas aprūpes centra pakalpojums.

Biroju ēkā, kurā atradās vairāku valsts iestāžu filiāles, plānots veidot daudzfunkcionālu sociālo pakalpojumu centru, nodrošinot sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

AMATAS NOVADS

Novadā dzīvo 67 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 8 Amatas novada iedzīvotāji.

Plānots, ka novadā 2020. gadā durvis vērs grupu dzīvoklis cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki, kā arī dienas aprūpes centra pakalpojums un specializēto darbinīcu pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Amatas novads plāno sniegt šos pakalpojumus arī citu novadu iedzīvotājiem.

Spāres internātpamatskolas dienesta viesnīca pārtop par grupu dzīvokļiem cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Ēkā, kurā kādreiz notika arodapmācības un dārzniecības nodarbības, šobrīd top dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

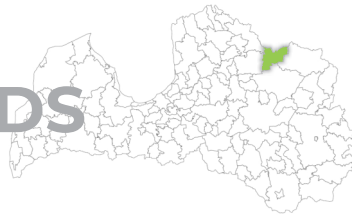
Novadā dzīvo 31 bērns ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 7 bērni, no tiem 6 bērni projekta ietvaros saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – kanisterapiju, Tomatis terapiju un citus pakalpojumus. "Atelpas brīža" pakalpojumu izmantojuši 2 bērnu, kuriem izsniegts VDEĀVK atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, vecāki. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros saņēmis 1 bērna ar funkcionāliem traucējumiem vecāks.

Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, pašvaldība veido sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centru, arī tā izveidi plānots pabeigt 2020. gadā.

Spāres muižas teritorijā top arī sociālās rehabilitācijas centrs bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.

APES NOVADS

Apes novadā dzīvo 59 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 9 pašvaldības iedzīvotāji. Vienam cilvēkam sniegts īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumus, bet 1 cilvēks izmanto dienas aprūpes centra pakalpojumu.

Apes novadā dzīvo 12 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 7 bērni. Dažādus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – Tomatis terapiju, kanisterpaužu, ārstnieciskās masāžas un psihologa konsultācijas – saņēmuši 4 bērni. Vienam bērnam, kuram izsniegts VDEĀVK atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, nodrošināts sociālās aprūpes pakalpojums. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 2 bērnu vecāki.

BEVERĪNAS NOVADS

Beverīnas novadā dzīvo 44 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 10 pašvaldības iedzīvotāji.

Projekta ietvaros patstāvīgu dzīvi uzsācis arī viens Beverīnas novada iedzīvotājs, kurš iepriekš saņēmis ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu. Ņemot vērā, ka pašvaldībā nav nepieciešamo pakalpojumu, lai nodrošinātu nepieciešamo atbalstu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, pašvaldība šos pakalpojumus iepērk no citiem pakalpojumu sniedzējiem.

Beverīnas novadā dzīvo 13 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 11 bērni. Vienam bērnam, kuram izsniegts VDEĀVK atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, tiek sniegts sociālās aprūpes pakalpojums. Bērna ģimene izmantojusi iespēju projekta ietvaros saņemt arī sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – ergoterapeita konsultācijas un neirorehabilitācijas kursu "TheraSuit".

BURTNIEKU NOVADS

Burtņieku novadā dzīvo 94 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 6 pašvaldības iedzīvotāji.

Viens cilvēks, kurš patreiz saņem pakalpojumu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, izteicis vēlmi uzsākt patstāvīgu dzīvi Burtņieku novadā.

Burtņieku novadā dzīvo 33 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 8 bērni, tai skaitā 2 izmantojuši iespēju saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – kanisterapiju, ergoterapeita un neirologa konsultācijas, kā arī neirorehabilitācijas kursu "TheraSuit" un G-EO System gaitas rehabilitācijas kursu.

CESVAINES NOVADS

Cesvaines novadā dzīvo 28 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīts 1 pašvaldības iedzīvotājs.

Projekta ietvaros patstāvīgu dzīvi pašvaldībā plāno uzsākt arī viens cilvēks, kurš šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu.

Cesvaines novadā dzīvo 7 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 2 bērni, bet iespēju saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus izmantojusi 1 ģimene. Bērna funkcionālo spēju uzlabošanai apmeklētas mūzikas terapijas, fizioterapijas, ergoterapijas un Montessori nodarbības.

ĒRĢĻU NOVADS

Ērģļu novadā dzīvo 37 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa), taču neviens no šiem cilvēkiem nav iesaistīts projektā “Vidzeme iekļauj”.

Novadā dzīvo 10 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 3 bērni, tai skaitā 2 bērni izmantojuši iespēju saņemt tādus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus kā mūzikas terapija, fizioterapija, ergoterapija, kanisterapija un Montessori nodarbības.

CĒSU NOVADS

Novadā dzīvo 253 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 33 Cēsu novada iedzīvotāji, no tiem 18 cilvēki projekta ietvaros uzlabojuši savu pašsajūtu fizioterapijas nodarbībās, 1 cilvēkam sniegts īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumus, bet 1 cilvēks izmanto dienas aprūpes centra pakalpojumu.

Plānots, ka patstāvīgu dzīvi Cēsu novadā uzsāks 10 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Novadā dzīvo 75 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 63 bērni, no tiem 18 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – deju un kustību terapiju, mūzikas terapiju, silto smilšu terapiju, kanisterapiju, fizioterapiju, ārstnieciskās masāžas un citus pakalpojumus, savukārt, viens bērns apmeklē dienas aprūpes centru. 5 bērni, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, saņem sociālās aprūpes pakalpojumus, tāpat 2 bērnu tuvinieki izmantojuši iespēju saņemt "atelpas brīža" pakalpojumu. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 11 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Lai nodrošinātu novada iedzīvotājiem nepieciešamos sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido multifunkcionālo pakalpojumu centru "Cēsis". Tajā paredzēts izveidot dienas aprūpes centru pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī specializētās darbnīcas, kur būs iespējams apgūt dažādas noderīgas prasmes, kas nākotnē šiem cilvēkiem varētu palīdzēt iekļauties darba tirgū. Tāpat centrā atradīsies arī dienas aprūpes centrs un sociālās rehabilitācijas centrs bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī tiks nodrošināts "atelpas brīdis" – īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojums, kas piedāvās vecākiem atjaunot spēkus, nodrošinot bērnu pieskatīšanu un aprūpi vienu vai vairākas diennaktis.

Pašvaldībai piederošā pļavā Rīgas ielā 90, taps multifunkcionālais pakalpojumu centrs "Cēsis", nodrošinot pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Daudzdzīvokļu mājas 1. un 2. stāvā plānots veidot grupu dzīvokļu pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Savukārt, lai nodrošinātu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem iespēju uzsākt patstāvīgu dzīvi, Cēsis top grupu dzīvoklis, kurā pakalpojumus vienlaicīgi varēs saņemt līdz 16 cilvēkiem.

GULBENES NOVADS

Novadā dzīvo 441 pilngadīgs cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 22 Gulbenes novada iedzīvotāji.

Gulbenes novada Litenes pagastā darbojas VSAC “Latgale” filiāle “Litene”, kurā pakalpojumus saņem 278 cilvēki.

Patstāvīgu dzīvi novadā uzsācis viens cilvēks, kas iepriekš saņēmis ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus, plānots, ka patstāvīgu dzīvi Gulbenes novadā uzsāks vēl 12 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Ēka tiks pārveidota par dzīvojamo māju, izveidojot tajā grupu dzīvokļu pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Lai nodrošinātu novada iedzīvotājiem nepieciešamos sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumus, Gulbenes novada Tirzas pagastā tiks veidoti grupu dzīvokļi, kur vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, savukārt, Gulbenes pilsētā tiks veidoti 2 jauni pakalpojumi – dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Ēkas 1.stāvu plānots aprīkot un pielāgot dienas aprūpes centra vajadzībām, savukārt pagrabstāvā tiks nodrošināts specializēto darbnīcu pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Novadā dzīvo 96 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 37 bērni. 22 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – smilšu terapiju, reitterapiju, fizioterapiju, logopēda konsultācijas un citus pakalpojumus. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 7 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Plānota dzīvojamās ēkas pārbūve, lai tās 1. stāvā izveidotu ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.

Tāpat Gulbenes novads veido ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu bērniem, kas nonākuši ārpusģimenes aprūpē. Pašvaldība šo pakalpojumu nodrošinās arī citu novadu iedzīvotājiem.

JAUNPIEBALGAS NOVADS

Jaunpiebalgas novadā dzīvo 30 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 3 pašvaldības iedzīvotāji. Viens cilvēks projekta ietvaros saņēmis īslaicīgas sociālās aprūpes jeb “atelpas brīža” pakalpojumu.

Jaunpiebalgas novadā dzīvo 7 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 2 bērni, bet iespēju saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus izmantojusi 1 ģimene. Bērna funkcionālo spēju uzlabošanai apmeklētas osteopāta konsultācijas, kā arī izmantota iespēja saņemt neirorehabilitācijas kursu "TheraSuit" un G-EO System gaitas rehabilitācijas kursu.

KOCĒNU NOVADS

Novadā dzīvo 86 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 12 Kocēnu novada iedzīvotāji, no tiem 1 cilvēks saņēmis specializēto darbnīcu un grupu dzīvokļa pakalpojumu.

Patstāvīgu dzīvi Kocēnu novadā uzsācis 1 cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem, kurš iepriekš saņēmis ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu. Šim cilvēkam pašvaldība nodrošinājusi grupu dzīvokļa un specializēto darbnīcu pakalpojumus, kā arī individuālās konsultācijas. Vēl 4 cilvēki, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus, izteikuši vēlmi uzsākt patstāvīgu dzīvi Kocēnu novadā.

Līdz pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras izveidei, Kocēnu novads šos pakalpojumus iepērk no citiem pakalpojumu sniedzējiem. Plānots, ka novadā 2022. gadā būs izveidots grupu dzīvokļa pakalpojumus cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki, kā arī dienas aprūpes centra pakalpojums un specializēto darbnīcu pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Kocēnu novads plāno sniegt šos pakalpojumus arī citu novadu iedzīvotājiem.

Daļu ēkas pielāgos grupu dzīvokļa pakalpojuma vajadzībām cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bet atlikušo daļu arī turpmāk savām vajadzībām izmantos Kocēnu sporta skola.

Novadā dzīvo 32 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 20 bērni, no tiem 14 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – mākslas terapiju, kanisterapiju, mūzikas terapiju, fizioterapiju, audiologopēda, osteopāta un citu speciālistu konsultācijas. Tāpat projekta ietvaros sociālās aprūpes pakalpojumu saņem viens bērns, kuram izsniegts VDEĀVK atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 5 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Ēkā tiks veidots sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centrs bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, pašvaldība veido sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centru, kura izveidi plānots pabeigt 2022. gadā.

LĪGATNES NOVADS

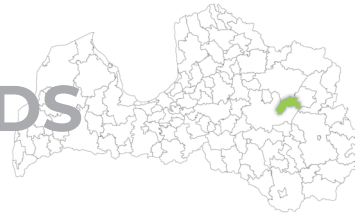

Līgatnes novadā dzīvo 31 pilngadīgs cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 5 Līgatnes novada iedzīvotāji.

Plānots, ka patstāvīgu dzīvi Līgatnes novadā uzsāks 1 cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem, kurš šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu.

Novadā dzīvo 13 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 5 bērni, kuri arī izmantojuši iespēju saņemt projekta apmaksātus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – fizioterapiju, ārstnieciskās masāžas, hidroterapiju, Tomatis terapiju, logopēda un psihologa konsultācijas. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 2 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

LUBĀNAS NOVADS

Lubānas novadā dzīvo 52 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa).

Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 12 pašvaldības iedzīvotāji. Projekta ietvaros 2 cilvēkiem sniegts atbalsts, nodrošinot pakalpojumu “aprūpe mājās”, savukārt, 6 cilvēki izmantojuši iespēju saņemt psihologa un fizioterapeita individuālās konsultācijas.

Patstāvīgu dzīvi Lubānas novadā uzsācis 1 cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem, kurš iepriekš saņēmis ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Lubānas novadā dzīvo 7 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 3 bērni, visi bērni arī saņēmuši dažādus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus – fizioterapiju, smilšu spēles terapiju, kā arī apmeklējuši Montessori nodarbības.

Dienas aprūpes centrs cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem pavisam drīz uzsāks savu darbību.

Lai varētu nodrošināt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido dienas aprūpes centra pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, tajā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 13 cilvēki. Pakalpojumu sniegšanu Lubānas novada pašvaldība plāno uzsākt 2020. gada vasarā, un paredzēts, ka šos pakalpojumus pašvaldība nodrošinās arī kaimiņu novadu iedzīvotājiem.

MAZSALACAS NOVADS

Mazsalacas novadā dzīvo 46 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 12 pašvaldības iedzīvotāji.

Patstāvīgu dzīvi Mazsalacā plāno uzsākt arī 3 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Lai varētu nodrošināt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido grupu dzīvokļa pakalpojumu, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 13 cilvēki, kā arī dienas aprūpes centra pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Daudzdzīvokļu mājā, kuras 1.stāvā atrodas Mazsalacas pilsētas bibliotēka, plānots veidot grupu dzīvokļa pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Mazsalacā dzīvo 16 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 13 bērni. No tiem 7 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – fizioterapiju un ārstnieciskās masāžas, 2 bērni, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, saņēmuši sociālās aprūpes pakalpojumus. Projekta ietvaros atbalstu saņēmis arī viena bērna ar funkcionāliem traucējumiem vecāks.

Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, Mazsalacas novadā tiek veidots sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centrs, kurā tiks nodrošināti pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.

Vēsturiskajā Valtenbergu muižā tiks veidots sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centrs bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un dienas aprūpes centrs pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem.

NAUKŠĒNU NOVADS

Naukšēnu novadā dzīvo 35 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 6 pašvaldības iedzīvotāji.

Patstāvīgu dzīvi Naukšēnu novadā plāno uzsākt arī 1 cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem, kurš šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu.

Naukšēnu novadā dzīvo 11 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 3 bērni, no tiem 1 bērns saņēmis sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros (fizioterapiju).

Bijušī "Mazaldaru" pasta ēka pārtop par specializēto darbnīcu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Lai varētu nodrošināt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido specializēto darbnīcu pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, tajā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 8 cilvēki. Pakalpojumu sniegšanu Naukšēnu novada pašvaldība plāno uzsākt 2020. gada rudenī, un paredzēts, ka šos pakalpojumus pašvaldība nodrošinās arī citu novadu iedzīvotājiem.

PĀRGAUJAS NOVADS

Pārgaujas novadā dzīvo 55 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 6 Pārgaujas novada iedzīvotāji.

Novadā dzīvo 17 bērni ar funkcionāliem traucējumiem, projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 7 bērni, 5 bērniem nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi – fizioterapija, ārstnieciskās masāžas, hidroterapija, Tomatis terapija. Projekta ietvaros 2 ģimenes izmantojušas iespēju saņemt "atelpas brīža" pakalpojumu, kas tiek piešķirti bērniem, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros saņēmuši 3 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

PRIEKUĻU NOVADS

Novadā dzīvo 147 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 20 pašvaldības iedzīvotāji, no kuriem 15 cilvēki izmantojuši iespēju saņemt mūzikas terapija un kanisterapeita individuālās konsultācijas.

Plānots, ka novadā 2021. gadā durvis vērs dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Novadā dzīvo 38 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 27 bērni, no tiem 19 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – mākslas terapiju, hidroterapiju, fizioterapiju, Montessori nodarbības, psihologa, audiologopēda un citu speciālistu pakalpojumus. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 13 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Ēkā, kurā atrodas Priekule novada Sociālais dienests, top dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

STRENČU NOVADS

Strenču novadā dzīvo 111 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 4 Strenču novada iedzīvotāji.

2 cilvēki, kuri šobrīd saņem pakalpojumus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, nākotnē plāno pārcelties uz patstāvīgu dzīvi Strenču novadā.

Novadā dzīvo 16 bērni ar funkcionāliem traucējumiem, projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 6 bērni.

Projekta ietvaros neviens vēl nav uzsācis pakalpojumu saņemšanu.

RAUNAS NOVADS

Raunas novadā dzīvo 60 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 7 pašvaldības iedzīvotāji.

Patstāvīgu dzīvi Raunas novadā plāno uzsākt 2 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Lai varētu nodrošināt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido grupu dzīvokļa pakalpojumu, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 8 cilvēki, kā arī specializēto darbnīcu pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Pakalpojumu sniegšanu Raunas novada pašvaldība plāno uzsākt 2021. gada sākumā, un paredzēts, ka šos pakalpojumus pašvaldība nodrošinās arī citu novadu iedzīvotājiem.

Blakus Gatartas pensionātam tiks būvēta ēka, kurā veidos grupu dzīvokļa pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Saimniecības ēkā tiek veikti remontdarbi, lai to pielāgotu specializēto darbnīcu pakalpojumam cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Raunas novadā dzīvo 16 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 4 bērni, no tiem 3 bērni projekta ietvaros saņēmuši tādas sociālās rehabilitācijas pakalpojumus kā fizioterapija, Tomatis terapija, audiologopēda, osteopāta un ergoterapeita konsultācijas. Tāpat projekta ietvaros 1 bērns, kuram izsniegts VDEĀVK atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, saņem sociālās aprūpes pakalpojumu.

RŪJIENAS NOVADS

Rūjienas novadā dzīvo 299 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 11 pašvaldības iedzīvotāji. Rūjienas novadā atrodas VSAC “Vidzeme” filiāle “Rūja”, kurā pakalpojumus saņem 266 cilvēki.

Patstāvīgu dzīvi grupu mājā “Saulrīti” uzsākuši 5 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri iepriekš saņēmuši ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu, vēl 6 cilvēki plāno uzsākt patstāvīgu dzīvi Rūjienas novadā.

Lai varētu nodrošināt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido grupu dzīvokļa pakalpojumu, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki, kā arī dienas aprūpes centra pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Pakalpojumu sniegšanu Rūjienas novada pašvaldība plāno uzsākt 2021. gada beigās, un paredzēts, ka šos pakalpojumus pašvaldība nodrošinās arī citu novadu iedzīvotājiem.

Pārbūvējot Rūjienas vecās slimnīcas ēku, tajā tiks izveidots dienas aprūpes centra un grupu dzīvokļu pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Rūjienas novadā dzīvo 23 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā “Vidzeme iekļauj” iesaistīti 16 bērni. No tiem 10 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – fizioterapiju, kanisterapiju, mūzikas terapiju, audiologopēda un uztura speciālista konsultācijas. Tāpat atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 3 bērnu vecāki.

SMILTENES NOVADS

Novadā dzīvo 158 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīts 51 Smiltenes novada iedzīvotājs, no kuriem 1 cilvēks saņem grupu dzīvokļa pakalpojumu projekta ietvaros.

Plānots, ka patstāvīgu dzīvi Smiltenes novadā uzsāks 1 cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem, kurš šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Novadā dzīvo 64 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 30 bērni. Projekta ietvaros 9 bērni saņēmuši tādas sociālās rehabilitācijas pakalpojumus kā fizioterapija, ārstnieciskās masāžas, neirorehabilitācijas kurss "TheraSuit", smilšu spēles terapija, ABA terapija, hidroterapija un psihologa konsultācijas. 13 bērniem, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, tiek nodrošināti sociālās aprūpes pakalpojumi, viena ģimene izmantojusi iespēju saņemt arī "atelpas brīža" pakalpojumu. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 5 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Uz pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados būvētiem pamatiem plānota jaunas ēkas būvniecība, lai izveidotu daudzfunkcionālu sociālo pakalpojumu centru. Centrā plānots nodrošināt pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, savukārt esošā dzīvojamā ēka tiks pielāgota grupu dzīvokļa pakalpojumam cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Lai nodrošinātu novada iedzīvotājiem nepieciešamos sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumus, pašvaldība veido daudzfunkcionālu sociālo pakalpojumu centru. Tajā paredzēts izveidot dienas aprūpes centru pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī specializētās darbnīcas, lai sniegtu iespēju cilvēkiem apgūt noderīgas prasmes. Tāpat daudzfunkcionālo pakalpojumu centrā atradīsies arī dienas aprūpes centrs un sociālās rehabilitācijas centrs bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Norit darbs, lai Smiltenes novadā izveidotu grupudzīvokļa pakalpojumu 16 cilvēkiem.

Reorganizējot esošo BĢAC "Smiltene", Smiltenes novads veidos ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu un jauniešu mājas pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem. Pašvaldība šos pakalpojumus pēc nepieciešamības nodrošinās arī citu novadu iedzīvotājiem.

Galdnieku ielā 10, kur šobrīd ir pļava, plānots uzbūvēt divas dzīvojamās ēkas, lai nodrošinātu ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu un jauniešu mājas pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.

VALKAS NOVADS

Novadā dzīvo 173 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Valkas pilsētā atrodas VSAC "Vidzeme" filiāle "Valka", kurā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņem 92 cilvēki. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 25 Valkas novada iedzīvotāji, no kuriem viens cilvēks saņēmis fizioterapeita individuālās konsultācijas.

Plānots, ka patstāvīgu dzīvi Valkas novadā uzsāks 2 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kuri šobrīd saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus.

Novadā dzīvo 35 bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 18 bērni. No tiem 4 bērni saņēmuši sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta ietvaros – kanisterapiju, neirorehabilitācijas kursu "TheraSuit", mākslas terapiju, ABA terapiju, mūzikas terapiju, kā arī psihologa, logopēda, traumatologa konsultācijas. 3 bērni, kuriem izsniegti VDEĀVK atzinumi par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, saņēmuši vai turpina saņemt sociālās aprūpes pakalpojumus. Atbalstu projekta ietvaros saņēmuši arī 5 bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecāki.

Lai turpmāk varētu nodrošināt kvalitatīvus sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus, novadā top grupu dzīvoklis cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kurā vienlaicīgi pakalpojumus varēs saņemt 16 cilvēki, kā arī tiek veidots dienas aprūpes centra pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Veicot daudzdzīvokļu mājas pārbūvi, tiks veidots grupu dzīvokļa pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Ēkas 1.stāvā tiks veidots dienas aprūpes centrs cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Lai sniegtu atbalstu bērniem, kas nonākuši ārpusģimenes aprūpē, novadā tiek veidota jauniešu māja un ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums. Pašvaldība šo pakalpojumu nodrošinās arī citu novadu iedzīvotājiem. Paredzēts, ka gan jauniešu mājā, gan ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā atbalstu varēs nodrošināt 8 bērniem.

Lai nodrošinātu jauniešu mājas pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošajiem pusaudžiem, plānots apvienot divus dzīvokļus daudzdzīvokļu ēkā.

Pašvaldībai piederošā pļavā Cimzas ielā 2 plānots būvēt dzīvojamo māju, lai nodrošinātu ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.

VARAKĻĀNU NOVADS

Varakļānu novadā dzīvo 36 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa), no tiem 4 novada iedzīvotāji ir iesaistīti projektā "Vidzeme iekļauj".

Patstāvīgu dzīvi Varakļānu novadā uzsācis 1 cilvēks ar garīga rakstura traucējumiem, kurš iepriekš saņēmis ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu.

Novadā dzīvo 21 bērns ar funkcionāliem traucējumiem. Projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 2 bērni, kuri projekta ietvaros saņēmuši kanisterapijas un Montessori speciālistu pakalpojumus.

VECPIEBALGAS NOVADS

Vecpiebalgas novadā dzīvo 115 pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (I un II invaliditātes grupa). Novadā atrodas Valsts SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" Ilgstošas sociālās aprūpes centrs "Vecpiebalga", kurā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņem 74 cilvēki. Projektā "Vidzeme iekļauj" ir iesaistīts viens novada iedzīvotājs.

Novadā dzīvo 19 bērni ar funkcionāliem traucējumiem, no tiem projektā "Vidzeme iekļauj" iesaistīti 2 bērni. Projekta ietvaros vienam bērnam nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi – fizioterapija, ārstnieciskās masāžas, ergoterapija un audiologopēda konsultācijas.

PĀRDOMĀM

Deinstitutionalizācijas projekti Latvijā tika uzsākti 2016. gadā, tomēr, jo vairāk apgūstam un virzāmies uz priekšu, jo vairāk redzam to, cik ļoti mums visiem vēl ir kur augt. Šis nav ne trīs un arī ne piecu gadu process, tīta deinstitutionalizācija prasa nepārtrauktu attīstību. Tā ir māka domāt par citiem un mainīt savu attieksmi pret citādo. Tas ir visas sabiedrības uzdevums. Pārdomām piedāvājam ieskatu tajā, kā klājas ģimenēm, kuru bērni ar funkcionāliem traucējumiem saņem pakalpojumus projekta ietvaros.

Izmantojām Tomatis terapiju. Bija gandrīz nerunājošs bērns, pēc katras sesijas sāka dot ārā. Runā 3-4 vārdu teikumus. Izsaka savas domas un novērojumus. Interesē, ko es daru. Palīdz mizot kartupeļus. Kā vāks noņemts viņam. Es zinu, ka medicīniski ne visi atzīst Tomatis, bet es iesaku vecākiem pamēģināt. Informāciju par iespējām saņemt kādus pakalpojumus vai kaut kur piedalīties es uzzinu no citiem vecākiem.

Jurģa mamma

Par projektu esmu apmierināta, laimīga. Drusku dusmojos uz tām mammām, kuras nepiedalījās. Bērns vienkārši laimīgs, ka var redzēt un izmēģināt kaut ko citu. Man ir ārkārtīgi laba, veiksmīga sadarbība ar Sociālo dienestu. Viņi ir izpratuši manas ģimenes specifiku.

Kārļa mamma

Varējām tikai vienu reizi iziet rehabilitāciju Pogā, tas bija kā piliens jūrā. Mums vajag trīs reizes gadā tādu kursu. Mūsu pašvaldībā pakalpojumu, kurus vajag bērnam, nav. Braucam uz Smilteni, Vaivariem un Rīgu.

Dāvja mamma

Patika, ka komisija atbrauca pie mums izvērtēt, nevajadzēja ar slimu bērnu braukt nekur. Bērns raud, ja jābrauc lieli gabali. Pēc fizioterapeita slīktāk nav un labāk arī nav. Būtu muļķīgi neizmantot iespēju. Ja būs vēl tādi projekti, neatteikšos. Tagad gan viņa jau ir kā pieaugušais, vairs nav bērns. Šobrīd mani satrauc, kā es pati sev pensijai lai nopelnu. Stāžu par pieaugušo neskaita, bet vienu atstāt viņu nevaru.

Kristas mamma

Projektā piedalīties bija vienkārši. Sociālais dienests ir ļoti atsaucīgs un laipns. Vajadzētu vēl turpināt terapiju, ar 40 reizēm ir par maz. Pēc terapijas bērns sāka komunicēt ar svešiem cilvēkiem.

Rainera mamma

Bērns pēc terapijas kļuva daudz reižu atvērtāks, drošāks. No biedrības vadītājas nāk ļoti liels atbalsts un informācija par iespējām saņemt kādu pakalpojumu bērnam. Nepietika mums ar 40 reizēm, vajadzētu vēl ergoterapeitu, logopēdu un fizioterapeitu.

Naura mamma

Esam ļoti apmierināti ar kanisterapiju. Bērns pēc terapijas palika mierīgāks, vairs nekliedza atbildes, kad kaut ko jautāju, bet normāli atbildēja. Kad atbrauca no terapijas, es jutu viņā mieru. Man ir stipra aizmugure – Sociālais dienests ar lielo burtu. Paldies viņiem! Viņi vienmēr mūs atceras. Ja mums ir kāda vajadzība, tad zvanu un lūdzu palīdzību, un tiek risināts.

Arņa mamma

Mūsu pašvaldībai "cepuri nost" – atbalstu saņēmām uzreiz. Vislielāko progresu attīstībā dēls sasniedza, apmeklējot Tomatis nodarbības. Dēlam beidzot parādījās emociju izpausmes, kuras pirms tam nebijām novērojuši, ievērojami attīstījās valodiņa, samazinājās dzirdes jūtīgums un nervozums. Vecākam paredzētās 20 pakalpojumu reizes izmantoju, saņemot fizioterapijas pakalpojumus, kuri gan nebija ļoti palīdzoši.

Jāņa mamma

Saņēmām Pogas pakalpojumus, meitai šos pakalpojumus vajadzētu vēl. Saņēmām arī aprūpes mājās pakalpojumu 10 stundas nedēļā. Piedalījos arī projekta nometnē, ļoti patika mums abām ar meitu. Pati braucu pie psiholoģes – bija vērtīgi, bet par maz. Grūti prasīt atbalstu pašvaldībā, jutos kā lūdzēja. Šobrīd meita iesaistīta projektā jau kā pilngadīga persona, bet nekādus pakalpojumus vēl mums Sociālais dienests nav piedāvājis.

Kristīnes mamma

Dēls projekta ietvaros saņēma Montessori, fizioterapeita un mūzikas terapijas pakalpojumus. Būtisku progresu nenovēroju. Fizioterapeita pakalpojumi bija visnoderīgākie. Montessori nodarbības patika, bet paliekoši rezultāti nebija. Es saņēmu fizioterapijas pakalpojumus – patika un bija noderīgi. Dēls ir iesaistīts šobrīd projektā kā pieaugušais, bet pakalpojumus vēl nav sācis saņemt. Ļoti gaida dienas aprūpes centra pakalpojumus, jo puisim patīk būt cilvēkos, īpaši patīk lielāki jaunieši.

Laura mamma

DI projekta ietvaros meita saņēma Montessori, mūzikas terapijas, smilšu terapijas un fizioterapijas pakalpojumus. Kļuva daudz atvērtāka, darbīgāka. Pēc Montessori nodarbību kursa novērojām lielāku progresu bērna attīstībā. Es pati vēlētos DI projektā piedalīties fizikultūrā (fizioterapijā).

Jekaterinas mamma

Visi pakalpojumi, kurus saņēmām, bija labi. Speciālisti ļoti labi. Bērns ir pieņemošs un ar visiem labprāt sadarbojas. Mums nav izveidojusies laba sadarbība ar Sociālo dienestu un pakalpojumu sniedzēju, jo saņēmām pārmetumus par to, ka pēkšņi netiekam uz pakalpojumiem. Labprāt saņemtu vēl pakalpojumus, bet pie cita pakalpojumu sniedzēja.

Rafaela vecāmmamma

Laine Zālīte,
Sociālo pakalpojumu eksperte

“ Šajā pārmaiņu laikā novēlu sociālās jomas profesionāļiem, lai mēs arī turpmāk arvien vairāk ieklausītos un sadzirdētu viens otru un atbilstoši tam plānotu un veidotu atbalstu saviem iedzīvotājiem, kā arī neaizmirstu stiprināt savas cilvēciskās un profesionālās kvalitātes, jo galvenais instruments mūsu darbā esam mēs paši. ”

Dace Liepiņa,
Projekta vadītājas asistente

“ Pierādīt kaut ko citiem un lauzt sabiedrībā pastāvošos stereotipus diemžēl projekta kontekstā nav viegli. Ir svarīgi sākt katram pašam ar sevi – domāt plašāk, redzēt tālāk, saklausīt vārdos nepateikto un neaizmirst, ka galvenais deinstitucionalizācijas procesā ir cilvēks. ”

Naula Dannenberga, Sabiedrisko attiecību speciāliste

“ Kas sniedz gandarījumu, strādājot projektā? Tas, ko projekta atskaitēs nevar ieraudzīt un aprakstīt. Pēc pieredzes pasākumiem potenciālajām audžuģimenēm tā ir cerība, ka bērnam būs mājas un ģimene. Pēc sarunas ar kādu vecāku, kurš ikdienas rūpju nomāktā nogurumā raud, tas ir sarunas beigās izteiktais: “Paldies, man kļuva nedaudz vieglāk.” Šādi mirkli ir pēc semināriem un pieredzes apmaiņas braucieniem, kad pašvaldību speciālisti un deputāti saka: “Paldies! Tas bija iedrošinoši!” ”

Signe Jānensiņa, Grāmatvede

“ No deinstitutionalizācijas procesā iesaistīto cilvēku vērtībām, zināšanām, izpratnes par sabiedrībā vai konkrētajā jomā notiekošo, izriet viņu rīcība, iesaiste deinstitutionalizācijas procesa īstenošanas pilnveidē vai bremsēšanā. ”

”

Laura Prikule, Juriste

“ Mani gandarīja iespēja strādāt kopā ar savas jomas speciālistiem un ārkārtīgi sirsnīgiem kolēģiem, kuriem mirdz acis un deg sirdis par šī projekta mērķa iedzīvināšanu ne tikai Vidzemē, bet visā Latvijā. Mans darbs projektā ir pateicība un atbalsts tiem, kuri velta savu dzīvi cilvēku ar invaliditāti ikdienas uzlabošanai. ”

”

Vienīgais veids, kā nepieļaut kļūdas deinstitucionalizācijas procesā, ir neīstenot to.

Vienīgais veids, kā veiksmīgi īstenot deinstitucionalizācijas procesu, ir sadarboties.

Lai mums visiem izdodas!

Par izdevumu „VPR Jaunumi”

„VPR Jaunumi” ir Vidzemes plānošanas reģiona izdevums, lai informētu par aktualitātēm reģionā un novados.

Sagatavoja: Ina Mīkelsone (ina.mikelsone@vidzeme.lv), projekta “Vidzeme iekļauj” vadītāja, Naula Dannenberga (naula.dannenberga@vidzeme.lv), projekta “Vidzeme iekļauj” sabiedrisko attiecību speciāliste, Laine Zālīte (laine.zalite@vidzeme.lv), projekta “Vidzeme iekļauj” eksperte, Dace Liepiņa (dace.liepiņa@vidzeme.lv), projekta “Vidzeme iekļauj” vadītājas asistente. Citējot vai pārfrāzējot tekstu, obligāta atsauce uz “VPR Jaunumi”.

Izdevuma ilustrācijām izmantoti fotoattēli no Vidzemes plānošanas reģiona arhīva. Pašvaldību plānoto infrastruktūras objektu foto: Liene Leonoviča. Inga Brante - Mieze foto no personīgā arhīva. Līgas Sausiņas foto no Sigulda.lv. Māra Grāvja foto no personīgā arhīva.

Vidzemes plānošanas reģions

Bēzaines iela 5, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101

Tālr.: 64116014; www.vidzeme.lv;

 @VidzemesRegions VidzemesPlanosanasRegions Vidzemeiekļauj